Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 320
van **VERA CELIS**
datum: 2 maart 2018

---

aan **HILDE CREVITS**
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Kleutercoördinator - Werking

Met een kleuterparticipatie van 98% behoort Vlaanderen tot de absolute wereldtop. Ondanks deze positieve cijfers weten we dat er nog steeds kleuters zijn die niet of onvoldoende naar school gaan. In veel gevallen gaat het hier over kleuters uit kwetsbare gezinnen die net baat vinden bij een voldoende aanwezigheid. Net daarom blijft kleuterparticipatie terecht hoog op de agenda van de Vlaamse Regering staan.

In het licht van deze uitdaging stelde de minister in december 2016 haar 'actieplan kleuterparticipatie' voor. Het actieplan bevat een opsomming van verschillende maatregelen die de kleuterparticipatie in Vlaanderen en Brussel moeten stimuleren. Een belangrijke maatregel betrof de aanstelling van een 'kleutercoördinator' die onder meer een netwerk van stakeholders op poten zou zetten en instrumenten ter ondersteuning van lokale partners zou ontwikkelen.

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 584 van 23 juni 2017 gaf de minister een uitgebreide stand van zaken omtrent de werkzaamheden van de kleutercoördinator. In opvolging hiervan wens ik aan de minister de volgende vragen de stellen.

1. Kan de minister een nieuwe stand van zaken geven omtrent de werkzaamheden van de kleutercoördinator? Welke concrete acties heeft de kleutercoördinator ondertussen ondernomen om de verschillende doelstellingen uit het actieplan te realiseren die aan haar toegewezen werden? Welke acties uit het antwoord van de minister op mijn schriftelijke vraag (nr. 584, 2016-2017) heeft de kleutercoördinator nog verder uitgewerkt?

2. Hoe evalueert de minister het werk van de kleutercoördinator tot nu toe? Merkt de minister dat de verschillende acties van de kleutercoördinator een positief effect hebben op het terrein?

HILDE CREVITS
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

ANTWOORD
op vraag nr. 320 van 2 maart 2018
van **VERA CELIS**

---

1. Zoals ik reeds antwoorde op schriftelijke vraag 584 (23/06/2017) heeft de kleutercoördinator de opdracht om zowel op lokaal niveau als Vlaams niveau acties te ondernemen met als doel:
   - het stimuleren van lokale actoren om kleuterparticipatie hoog op de agenda te blijven houden;
   - het stimuleren van lokale actoren om in maximale synergie samen te werken;
   - het stimuleren van lokale actoren om de lokale werking inzake kleuterparticipatie te versterken;
   - het inspireren van lokale actoren;
   - het verbinden van het centrale beleid en het beleid van lokale actoren (prioritaire aandacht voor Gent, Antwerpen en Brussel);
   - ondersteuning bieden aan de lokale actoren (prioritaire aandacht voor Gent, Antwerpen en Brussel).

   Op 19 januari 2017 bezorgde de kleutercoördinator mij haar plan van aanpak waarin zij de doelstellingen en acties uit het actieplan verder concretiseert aan de hand van volgende strategische acties:
   1. structureel overleg uitbouwen met stakeholders in functie van de verdere uitrol van het kleuteractieplan;
   2. instrumenten ontwikkelen ter ondersteuning van lokale partners die een beleid rond kleuterparticipatie willen voeren;
   3. een ondersteuningsaanbod organiseren op vraag en maat.

   De kleutercoördinator heeft doorheen haar acties aandacht voor de verschillende dimensies van kleuterparticipatie:
   - een warme overgang van thuis of de kinderopvang naar de kleuterschool (transitie);
   - inschrijvingen, zowel preventief als curatief;
   - aanwezigheden, zowel preventief als curatief.

   Dit is het gekende kader waarbinnen de kleutercoördinator opereert. Vervolgens licht ik toe welke acties de kleutercoördinator ondernam sinds september 2017 om zo de drie strategische acties uit haar plan van aanpak uit te voeren.

1. Structureel overleg met stakeholders

Coördinerend overleg kleuterparticipatie

Het coördinerend overleg kleuterparticipatie kwam dit schooljaar reeds twee keer samen:
- Op 23 oktober 2017
- Op 26 februari 2018

Dit overleg wordt voorgezeten door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Aan dit overleg nemen vertegenwoordigers deel van de koepels en het GO!, de onderwijsinspectie, het Agentschap Integratie en Inburgering, Kind&Gezin, VVSG, het Kinderrechtencommissariaat, Binnenlands Bestuur.

Het doel van dit overleg is om de uitrol van het kleuteractieplan op te volgen, signalen op te vangen en informatie uit te wisselen.

Uitbouwen netwerk met de stakeholders

De kleutercoördinator bleef intussen inzetten op het uitbouwen van een netwerk met de stakeholders. Ze wil kleuterparticipatie op de agenda krijgen van deze organisaties en hen stimuleren om opportuniteiten te zien voor samenwerking en verdere afspraken te maken.
In antwoord op SV 584 rapporteerde ik reeds over de gesprekken van de kleutercoördinator met de onderwijskoepels en het GO!, Kind&Gezin, Agentschap Integratie en Inburgering, vertegenwoordigers van de medische sector, VVSG en Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen (VBJK).
De voorbije maanden ging de kleutercoördinator ook in overleg met vertegenwoordigers van het beleidsdomein Welzijn, Cultuur en Jeugd, Minderhedenforum en het Netwerk tegen Armoede.

Ambtelijke werkgroep transitie

De kleutercoördinator blijft de werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep transitie opvolgen (met o.a. vertegenwoordigers van Departement Onderwijs en Vorming, AGODI, het Agentschap Binnenlands Bestuur, het Agentschap Integratie en Inburgering, Kind&Gezin, VBJK en UGent). Hierover werd reeds gerapporteerd in SV 584.
De kleutercoördinator werkt mee aan de uitvoering van het actieplan transitie.
Zo geeft ze momenteel samen met Kind&Gezin in elke provincie een toelichting over het actieplan transitie op de infosessies die VVSG en Kind&Gezin organiseren voor lokale besturen.

Samenwerking Kind&Gezin

Naast de samenwerking in kader van de ambtelijke werkgroep transitie werkt de kleutercoördinator met Kind&Gezin nauw samen rond:
- het optimaliseren van samenwerking in verband met de niet-ingeschreven kleuters;
- het intensifiëren van de samenwerking in verband met de Huizen van het Kind;

Samenwerking met Kind&Gezin i.v.m. de niet-ingeschreven kleuters optimaliseren

Zoals reeds vermeld in SV 584 zet de kleutercoördinator sterk in om de lijst met niet-ingeschreven kleuters zo vroeg mogelijk aan Kind&Gezin te bezorgen:
- schooljaar 2015-2016 = april 2016;
- schooljaar 2016-2017 = februari 2017;
- schooljaar 2017-2018 = december 2017, waarbij Kind&Gezin in maart 2018 een geactualiseerde lijst ontving.

De kleutercoördinator maakte een uitgebreide analyse van de door Kind&Gezin en de LOP's geregistreerde resultaten van de acties ten aanzien van de niet-ingeschreven kleuters.
Ze lichtte de resultaten van deze analyse reeds tweemaal toe aan medewerkers van Kind&Gezin (stafvergadering Oost-Vlaanderen en overleg databeheerders).

De kleutercoördinator legt samen met Kind&Gezin de laatste hand aan een machtigingsaanvraag bij de Vlaamse Toezichtscommissie om de uitwisseling van gegevens m.b.t. niet-ingeschreven kleuters te optimaliseren.

Samenwerking met Kind&Gezin rond de Huizen van het Kind

Samen met Kind&Gezin bekeek de kleutercoördinator de mogelijkheden om de Huizen van het Kind en lokale onderwijsactoren te inspireren en stimuleren om de krachten te bundelen inzake kleuterparticipatie.

De kleutercoördinator bezocht in 2017 samen met Kind&Gezin vijf Huizen van het Kind:

- 28/04/2017 Huis van het Kind Leuven
- 18/11/2017 Huis van het Kind Pajottenland
- 4/12/2017 Huis van het Kind Ronse
- 5/12/2017 Huis van het Kind Mechelen
- 18/12/2017 Huis van het Kind Koksijde

Door de bezoeken kreeg de kleutercoördinator een beter zicht op:

- de verschillende manieren waarop de Huizen van het Kind georganiseerd zijn;
- de verschillende samenwerkingsverbanden die er bestaan tussen de Huizen van het Kind en scholen;
- de verschillende acties die Huizen van het Kind organiseren rond kleuterparticipatie.

De kleutercoördinator bekijkt nu samen met Kind&Gezin welke aanbevelingen kunnen geformuleerd worden voor scholen en Huizen van het Kind om de samenwerking rond kleuterparticipatie te bevorderen.

2. Instrumenten ontwikkelen ter ondersteuning van lokale partners

Ik licht hieronder 4 instrumenten toe die de kleutercoördinator heeft ontwikkeld:

- gespreksfiche 'In gesprek over kleuteronderwijs' werd gepubliceerd op www.kleuterparticipatie.be
- kleuterparticipatierapporten voor scholen op Mijn Onderwijs
- cijfers over aanwezigheden van kleuters in schooljaar 2016-2017 per gemeente op www.agodi.be
- stappenplan kleuterparticipatie voor de LOP's

Gespreksfiche 'In gesprek over kleuteronderwijs'

Deze gespreksfiche is bestemd voor partners uit verschillende sectoren die in contact komen met ouders van jonge kinderen. Via deze gespreksfiche wil de kleutercoördinator de partners stimuleren om met ouders te praten over kleuteronderwijs.
In de gespreksfiche somt de kleutercoördinator de verschillende situaties op met betrekking tot kleuterparticipatie die zich kunnen voordoen en hoe partners hierop kunnen reageren.

Kleuterparticipatierapport op Mijn Onderwijs

Vanaf schooljaar 2017-2018 ontvangen scholen twee keer per jaar een kleuterparticipatierapport via Mijn Onderwijs. Het eerste kleuterparticipatierapport werd gepubliceerd op 22 januari 2017. Het tweede kleuterparticipatierapport mogen scholen na de paasvakantie verwachten.

Het doel van het kleuterparticipatierapport is:

- scholen informeren over het aanwezigheidsritme van elke kleuter zodat zij een zicht houden op de groep van kleuters die mogelijk te weinig aanwezig is. Scholen ontvangen deze rapporten na de kerst- en paasvakantie. Zo hebben

scholen nog voldoende tijd om acties te ondernemen ten aanzien van die kleuters waar zij zich zorgen over maken.
- scholen die hun beleid inzake kleuters bijsturen, de mogelijkheid bieden om hun gewijzigd beleid aan de hand van het rapport na de paasvakantie te evalueren.

Het kleuterparticipatierapport bevat deze gegevens:
- Een overzicht van de niet-leerplichtige kleuters die de minimale aanwezigheidsdrempel niet behalen om in aanmerking te komen voor een schooltoelage en/of voor de overstap naar het gewoon lager onderwijs indien ze hun huidige aanwezigheidsritme aanhouden tot 30 juni van het lopende schooljaar. In de kleuterparticipatierapporten zullen deze kleuters gemarkeerd worden zodat scholen zeker ten aanzien van hen gerichte acties kunnen ondernemen.
- Een overzicht per geboortejaar van de aanwezigheden per kleuter, zowel uitgedrukt in halve dagen als in procentuele aanwezigheid (ten opzichte van het totaal aantal halve dagen dat de kleuter op dat moment aanwezig kon zijn).

Cijfers over aanwezigheden van kleuters in schooljaar 2016-2017 per gemeente

Een intense samenwerking op lokaal niveau tussen de school, ouders en organisaties als Huizen van het Kind is belangrijk om de deelname aan het kleuteronderwijs te bevorderen. Om lokale partners te ondersteunen in het uitwerken van acties is het belangrijk dat ze zicht hebben op het aantal kleuters dat (on)voldoende naar school gaat. Daarom werd op 22 januari per gemeente het aantal kleuters dat (on)voldoende aanwezig was in 2016-2017 gepubliceerd op agodi.be

Stappenplan "Elk LOP aan de slag rond kleuterparticipatie"

Zoals ik reeds zei in antwoord op SV 584 presenteerde de kleutercoördinator op 23 juni 2017 het stappenplan "Elk LOP aan de slag rond kleuterparticipatie" op het deskundigenoverleg van de LOP. Het stappenplan lijst aandachtspunten op om als LOP actiever aan de slag te gaan rond de drie dimensies van kleuterparticipatie.

De kleutercoördinator vulde dit stappenplan intussen verder aan. Op 17 november 2017 en 6 februari 2018 ontvingen de LOP-deskundigen geactualiseerde versies van het plan. In november wisselden de LOP-deskundigen en de kleutercoördinator ook van gedachten rond het werken aan kleuterparticipatie in de LOP's.

3. Een ondersteuningsaanbod organiseren

Het ondersteuningsaanbod van de kleutercoördinator kenmerkt zich ook door maatwerk. Doel is om lokale actoren een beleid rond kleuterparticipatie te laten opzetten, verdiepen of verruimen.
In dit kader heeft de kleutercoördinator op regelmatige basis overleg met vertegenwoordigers van het lokaal bestuur in Antwerpen (23/10/2017 en 20/02/2018), Onderwijscentrum Brussel (08/12/2017 en 11/02/2018) en Onderwijscentrum Gent (16/10/2017, 30/01/2018 en 07/03/2018).
Op vraag van de gemeente Turnhout, Lanaken en Oostende gaf de kleutercoördinator ook meer duiding bij de cijfers per gemeente over het aantal (on)voldoende aanwezige kleuters.

2. Ik blijf achter mijn antwoord staan zoals ik het verwoordde in SV 584. Ik ben nog steeds overtuigd dat een sterkere mobilisatie hard nodig is om kleuterparticipatie terug hoger op de agenda van de verschillende stakeholders te krijgen. De aanpak van de kleutercoördinator getuigt hiervan.

Sinds september investeert ze sterk in de uitbouw van netwerken op Vlaams niveau met het oog op het ondersteunen van de samenwerking op lokaal niveau tussen scholen, ouders en organisaties als de Huizen van het Kind in functie van een kwaliteitsvolle kleuterparticipatie. Intussen merken we dat het thema kleuterparticipatie op de agenda komt van steeds meer verschillende stakeholders.

De kleutercoördinator ontwikkelde niet alleen instrumenten ter ondersteuning van de lokale actoren. Ze gebruikt die instrumenten ook als vertrekpunt om in dialoog te gaan met lokale actoren en hen te stimuleren om opportuniteiten te zien voor samenwerking en verdere afspraken te maken over kleuterparticipatie.